STAMPFEL-FÉLE
TUDOMÁNYOS ZSEB-KÖNYVTÁR.
65.

VITA-GYORSIRÁS.

(GABELSBERGER-MARKOVITS RENDSZER.)

IRTA:

BÓDOGH JÁNOS,

OKL. GYORSIRÁS TANÁR, AZ „ORSZÁGOS MAGYAR GYORSIRÓ EGYESÜLET“ ÜGYVEZETŐ-IGAZGATÓJA.

POZSONY. 1901. BUDAPEST.

STAMPFEL KÁROLY KIADÁSA.

Jelen tankönyv ujólag átdolgozott tömör kivonata a Budapest-Szegeden, Várnay L. könyvkiadó hivatalában megjelent, IV. kiadású

„Vitairás r. tankönyve."

című 1 korona 20 filléres műnek.

Ugyanott megjelentek e munka szerzője által írt, tanodai és magánhasználatra ajánlható müvek:

Parlamenti Gyorsirás.
Ára 2 kor. 80 fill.

Gyorsirási Olvasókönyv III. kiadás.
Ára 1 kor. 20 fill.

MAGY. AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Wigand F. K. könyvnyomdája, Pozsonyban.

Bevezetés.

A vitaírás a szavak írásmódjainak a rövidítéseit tárgyalja.

A szavak vagy önmagukban, vagy a mondat-szerkezet alapján rövidíthetők.

A szó-rövidítést a „Szabad egyszerűsítések tana“, a mondat-rövidítést pedig a „Szabad rövidítések tana“ tárgyalja.

A szórövidítés akkor helyes, ha a rövidített szó önmagában véve (vagyis betűről-betűre olvasva) értelemmel nem bír. Pl. vit (atko)zás Ꝛo, de hibás volna így rövidíteni: Ꝛo, mert így „vi-

tás".

A mondat-rövidítéseket pedig az jellemzi, hogy egy és ugyanazon betű(k)ből álló szórövidítés a mondatszerkezet alapján a legkülönbözőbb értelmeket nyeri. Pl. 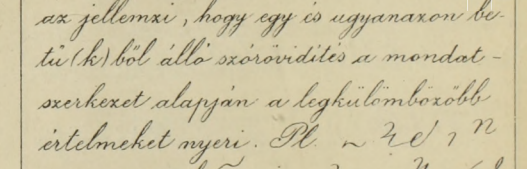 .

A szabad egyszerűsítések keretébe tartozik:

a.) A ragok elhagyása.

b.) A szavak összehuzása (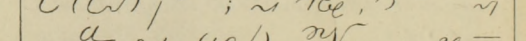).

c.) Az egyes szavaknak rövidítései helyettesítés vagy betűkihagyások által.

Az utóbbiak „vegyes rövidítés"-eknek is neveztetnek.

A szabad rövidítések tana tárgyalja:

a.) A mondattani rövidítéseket. Ezeket alakulásuk szerint felosztjuk: Végső szótag-, kezdő szótag-, belhang által keletkezett-, és rendhagyó rövidítésekre.

b.) Az alkalmi- és szakrövidítéseket, és a külön jelek által való rövidítéseket.

A.) Szabad egyszerűsítések tana.

a.) A ragoknak a szó vonzaton alapuló elhagyása.

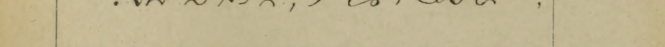

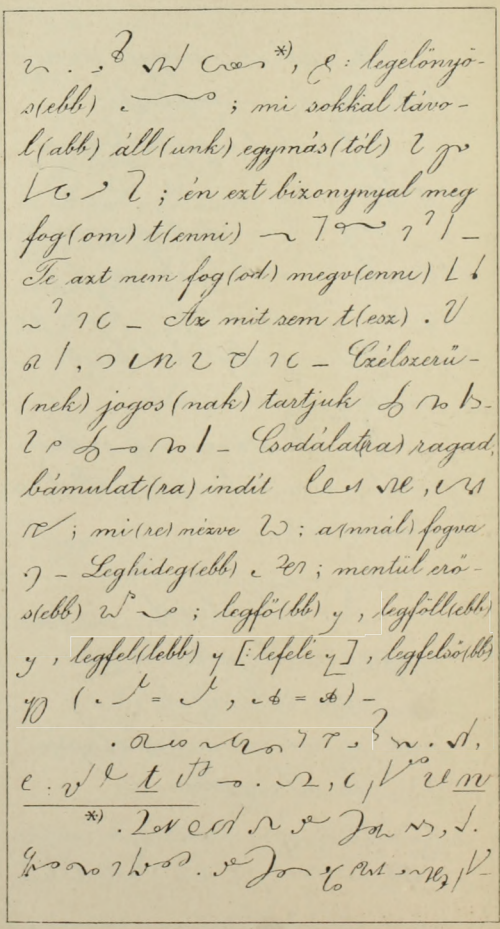

[illegible]

A birtokviszony a, e betüje szintén mindig kürandó. Pl. Barátom sajátja magában élni [illegible]; mert barátom saját magában él [illegible] — Anyám imakönyve elveszett [illegible] — Anyám imakönyv elveszett [illegible]

[illegible]

1. Gyakorlat. [illegible]

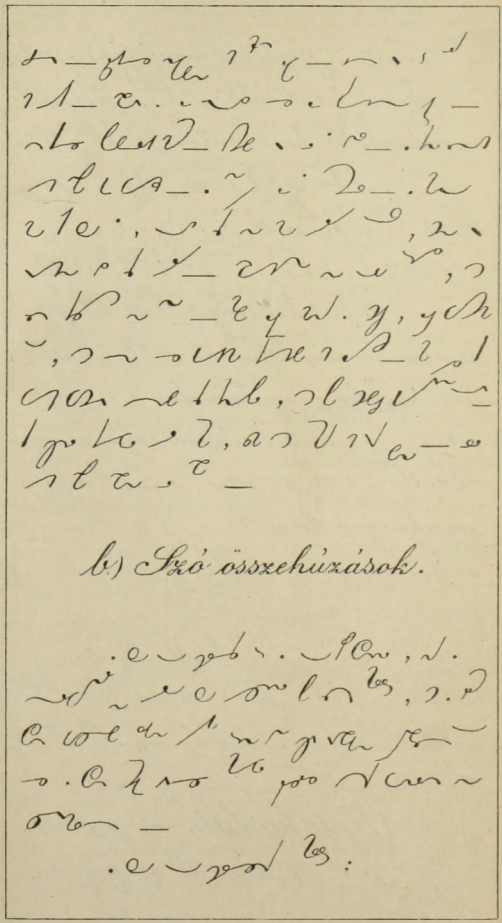

b) Szó összehúzások.

1) Névutókkal (nap alatt); (: napot, évet); végett ;

2) Igekötők, névmások, kötszók s egyéb szavakkal: (: bál),

[illegible]

Jegyzet. hat(e), ható(e)

[illegible]

hathatós [illegible], [illegible] (: hőség-[illegible]), [illegible], hatály-[illegible]; kép[illegible]

[illegible]

2. Gyakorlat. [illegible]

Gyakori rövidítések.

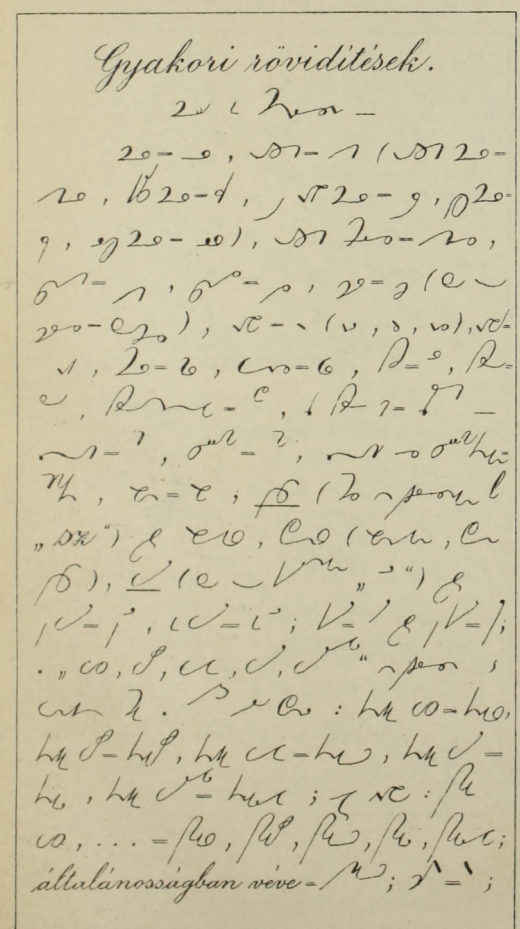

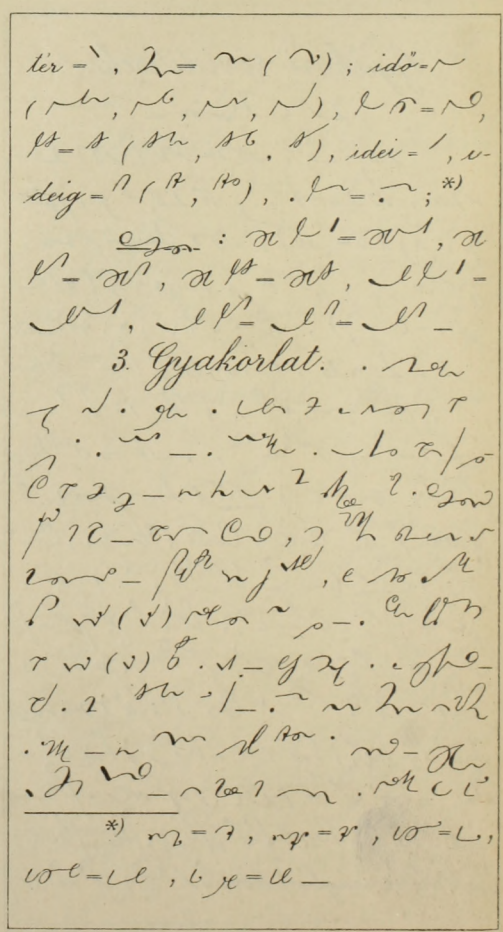

tér = [illegible], [illegible] = [illegible] ([illegible]); idő = [illegible] ([illegible], [illegible], [illegible], [illegible]), [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] ([illegible], [illegible], [illegible]), idei = [illegible], ideig = [illegible] ([illegible], [illegible]), [illegible] = [illegible]; *)

[illegible]: [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] = [illegible] —

3. Gyakorlat. [illegible]

[illegible]

*) [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] —

[illegible]

c.) Szórövidítés.

1.) Helyettesítés által: j = i [illegible] új = ui [illegible]; aj, ej = ai, ei = [illegible] [illegible] zaj = [illegible], [illegible] = [illegible]; [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] fej = [illegible] (ki [illegible] be [illegible] fej = [illegible]) [illegible] = [illegible], [illegible] : [illegible] = biz — jon, jen = [illegible], ja, je = [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] ([illegible], [illegible]), [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] ([illegible], [illegible]), [illegible] = [illegible] ([illegible]), [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible]; verje = [illegible], verjék = [illegible] = [illegible] : verik [illegible], verjek [illegible] —

2.) Betü kihagyások által:

(r) be(r)ex = , ha(r)ex = , o(r)ox = , = , gya(r)mat = (gym gyam); (gy) mozgalom = , = ; (sz) = , = , = , = ; kozik (e, ö) = , = , = : adóz , adakoz ; érez , érkez ; idöz , idökoz ; (t) = , = , = , = , = , = ; (rt) = , = , (ás, és) . érin(t)kez(és)ében , utasit(ás)ára —

4. Gyakorlat.

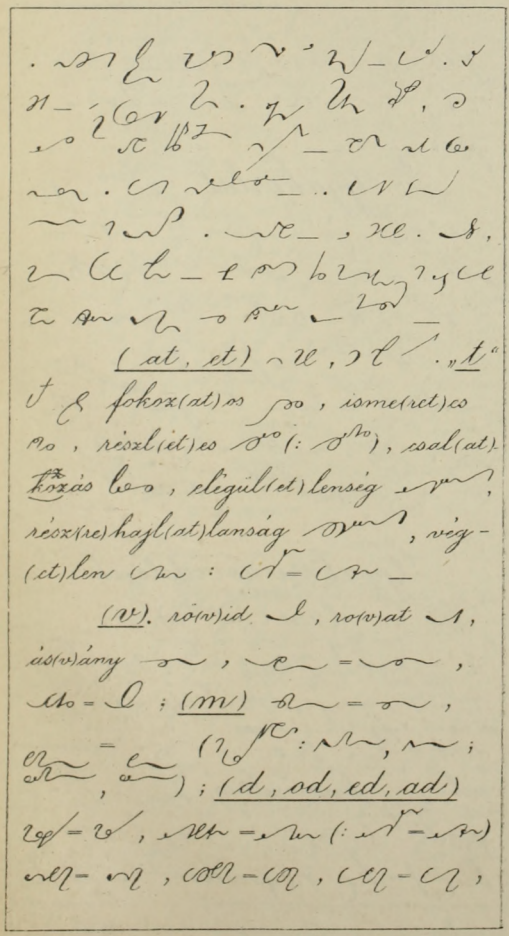

[illegible] = [illegible] ; [illegible] = [illegible] ; (oss) ág [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] —

5. Gyakorlat. [illegible]

Gyakori rövidítések.

([illegible])

[illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] ([illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], mü-vel = [illegible], közmüveltség = [illegible], [illegible] = [illegible], pont = [illegible] ([illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible]), pontos = [illegible], [illegible] = [illegible],

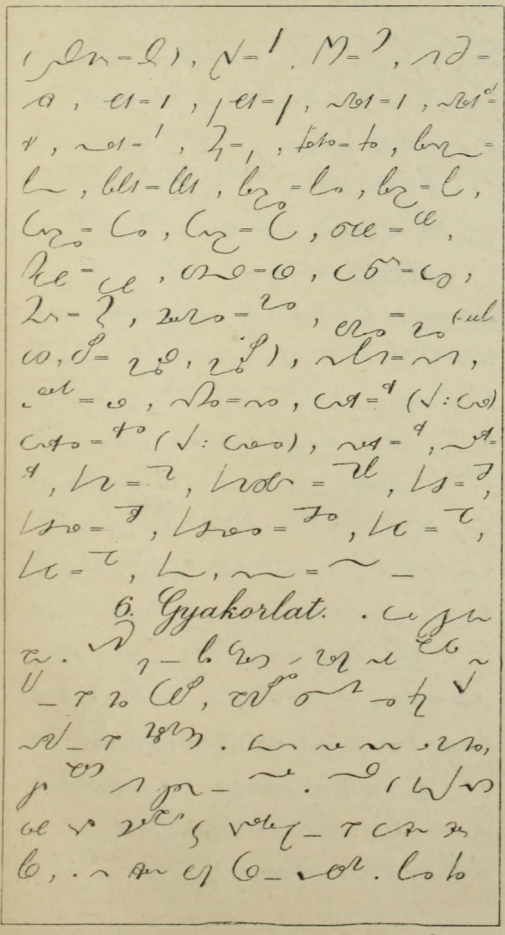

6. Gyakorlat.

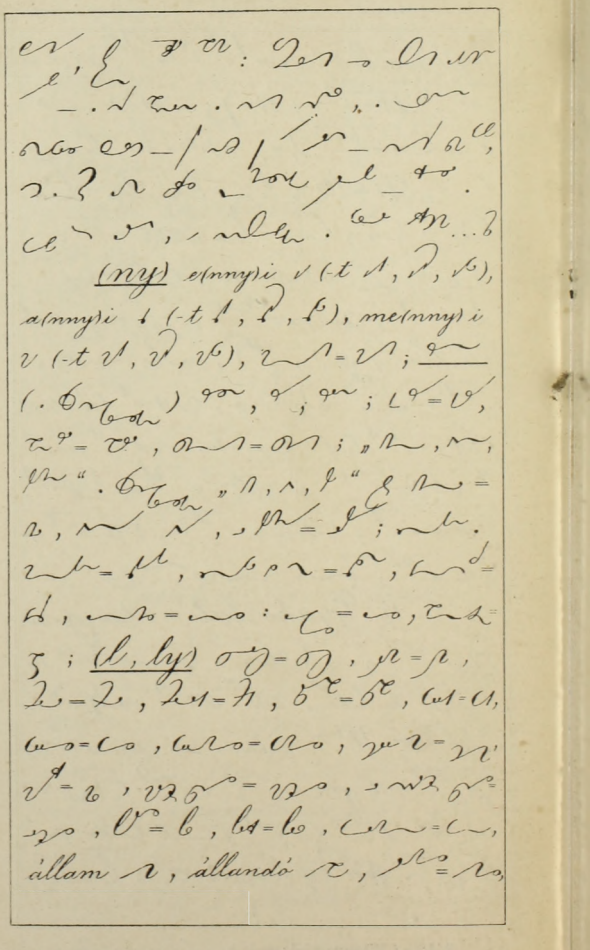

[illegible] = [illegible] (: élet [illegible]), [illegible] = [illegible], elv [illegible], elvü [illegible], szabadelvü [illegible], élv [illegible], [illegible] = [illegible]; [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible]; [illegible] = [illegible] ([illegible] = [illegible] = [illegible]), [illegible] = [illegible]; -ulat (ü) [illegible] . „l" [illegible] [illegible], [illegible] —

Jegyzet: 1.) Az -atos (e) [illegible] . „l" [illegible] [illegible] ([illegible]), 2.) Az „l" betüt nem szabad kihagyni a „-talan (e), -atlan (e), -eltség (u) [illegible] alaptalan [illegible], [illegible] = [illegible] (: [illegible] = [illegible]), jogosultság [illegible] (: [illegible] = [illegible]) — 3.) . „n" [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] . , [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] 4.) [illegible] . ci, ic, is, it [illegible] [illegible] [illegible] instantia [illegible], malitiosus [illegible], practicus [illegible] —

7. Gyakorlat. [illegible] . [illegible] . [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Gyakori röviditések.

8. Gyakorlat.

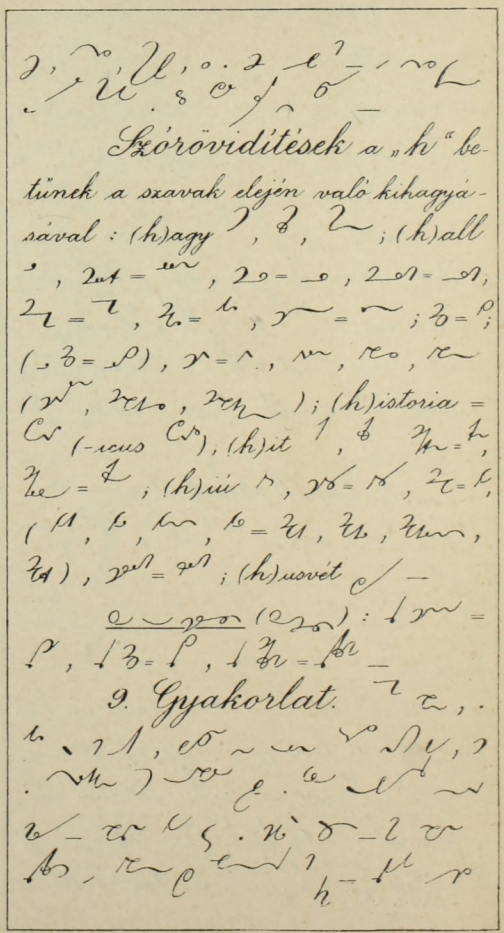

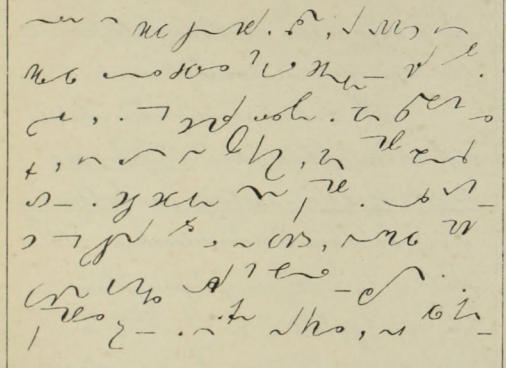

B) Szabad rövidítések tana

A szó-rövidítés jelentménye a mondat szerkezet alapján változik, sőt a szavaknak egymással való összefüggésére, az alany és állítmány közti viszonyra (a mennyiben valamely tárgyról, vagy fogalomról a vélemény általános) alapítjuk e rövidítések megalkotását. Ebből következik, hogy

egy és ugyanazon rövidítéssel teljesen különböző értelmű szavakat írunk.

A szabad rövidítéseket alakításuk szerint felosztjuk: <u>végső-szó-tag</u>, <u>kezdő-szótag</u>, és <u>belhang</u> által keletkezett rövidítésekre. Példák: (gunyolni) — (guta) — (függ) — (puszta) — (küldve) — (kiküldött) — (eldönteni), (szokik), (szökik) — (szakítani), (alakítani) — (bukni) — (bújni).

E rövidítések ragozása nem mindig szélszerű, a továbbképzésnél tehát a legtöbbször újabb rövidítésből indulunk ki. Pld: (érték),

[illegible] (egyetértés); [illegible] (egyetért).—

I. Rövidítések végső szótag ([illegible]) által.

[illegible] sor fölé, e „u, ü“ [illegible] sor alá. Pl. onálló [illegible], évfolyam [illegible], párhuzam [illegible]—

[illegible]: évről évre [illegible], erőnek erejével [illegible], élet és vagyon [illegible]

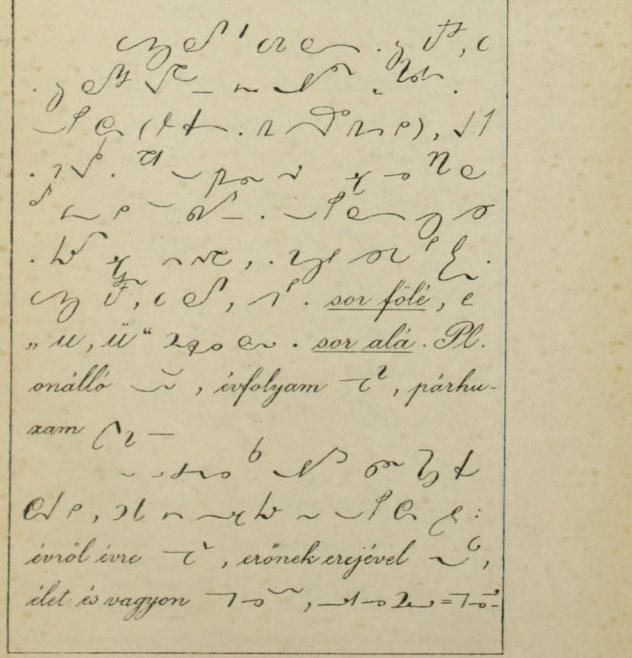

[illegible]

Szópéldák. [illegible]

[illegible]:

(a, e) [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]) —

(ás, és) [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]) —

(al, el) [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]) —

(at, et) [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]) —

(k) [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]) —

(lag, leg) [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] (ösztönszerűleg) —

(ra, re) [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible]

(v) [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]) —

(va, ve) [illegible] (vetve), [illegible] (értve), [illegible] (vetve) —

(u) [illegible] ([illegible]) —

[illegible]

10. Gyakorlat. [illegible]

*

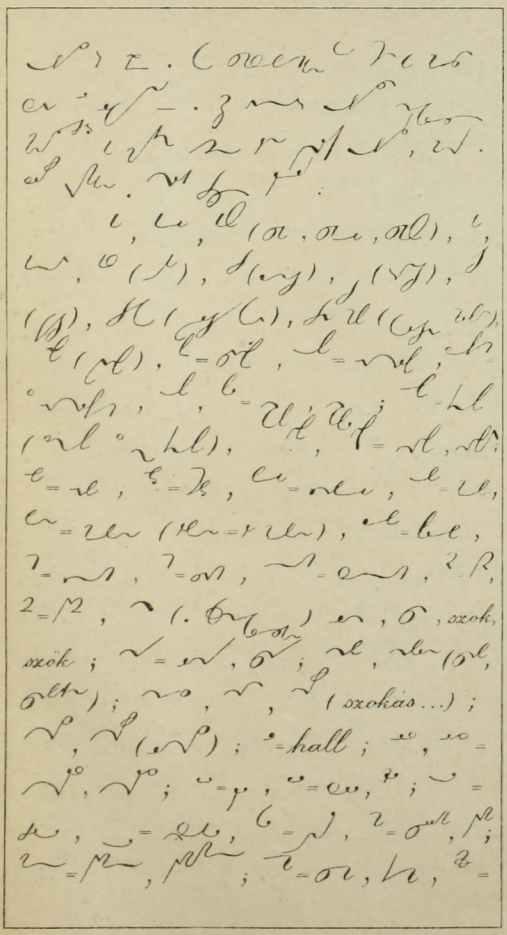

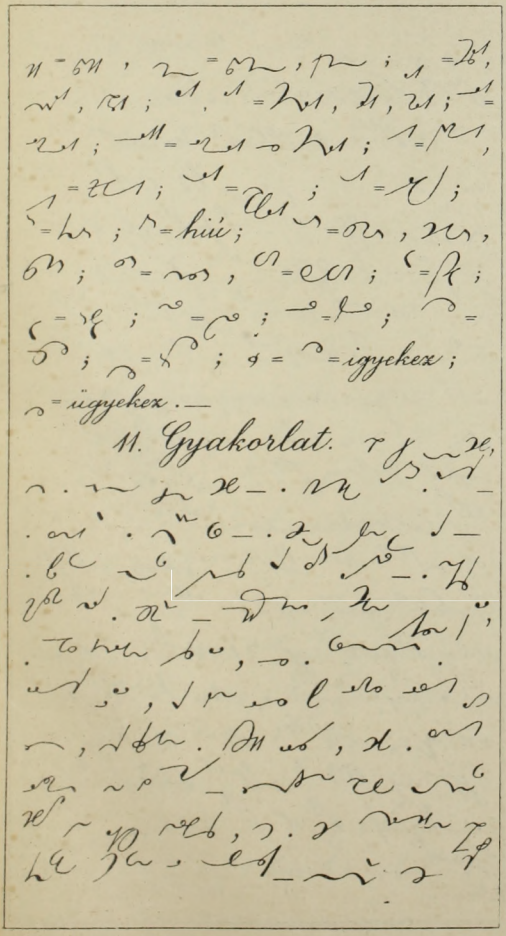

II. Rövidítések kezdő szótag által.

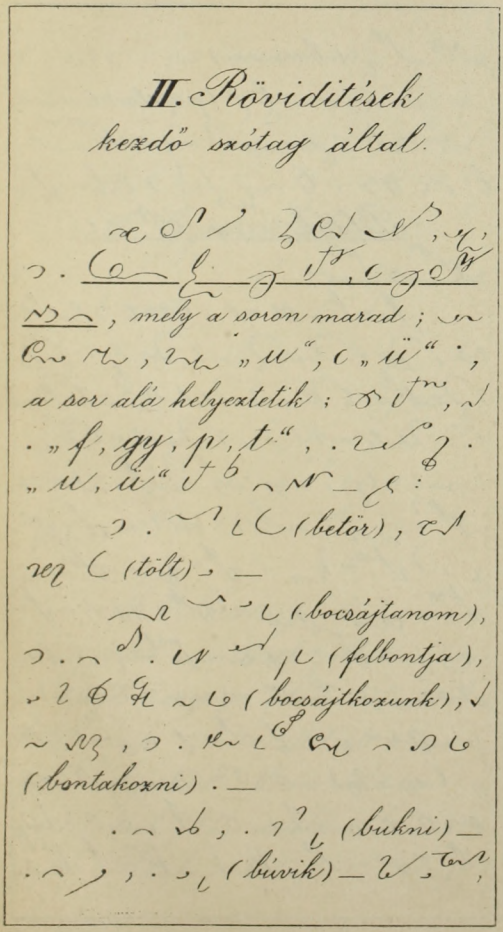

[illegible] (bucsuzni) —

[illegible] (puszta) [illegible] —

[illegible]

Példák [illegible]

[illegible]:

[illegible]

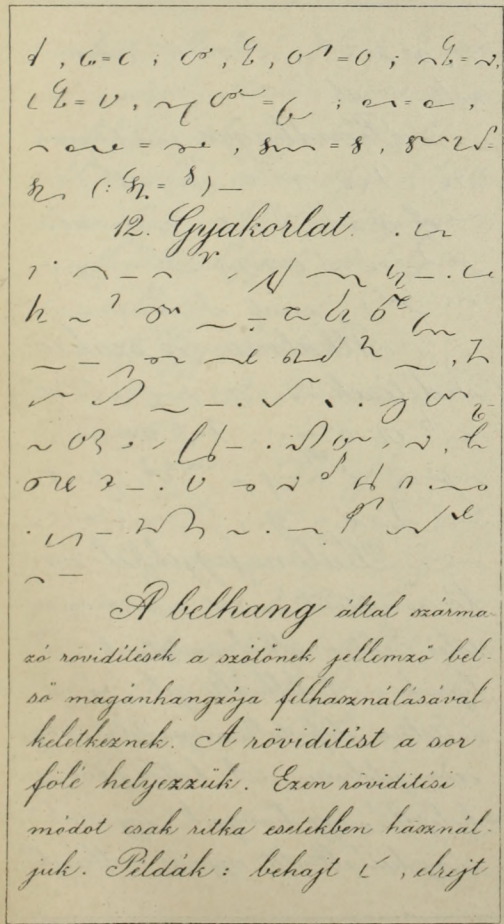

12. Gyakorlat.

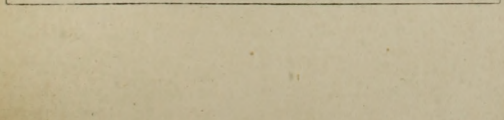

A belhang által származó rövidítések a szótőnek jellemző belső magánhangzója felhasználásával keletkeznek. A rövidítést a sor fölé helyezzük. Ezen rövidítési módot csak ritka esetekben használjuk. Példák: behajt ↙, elrejt

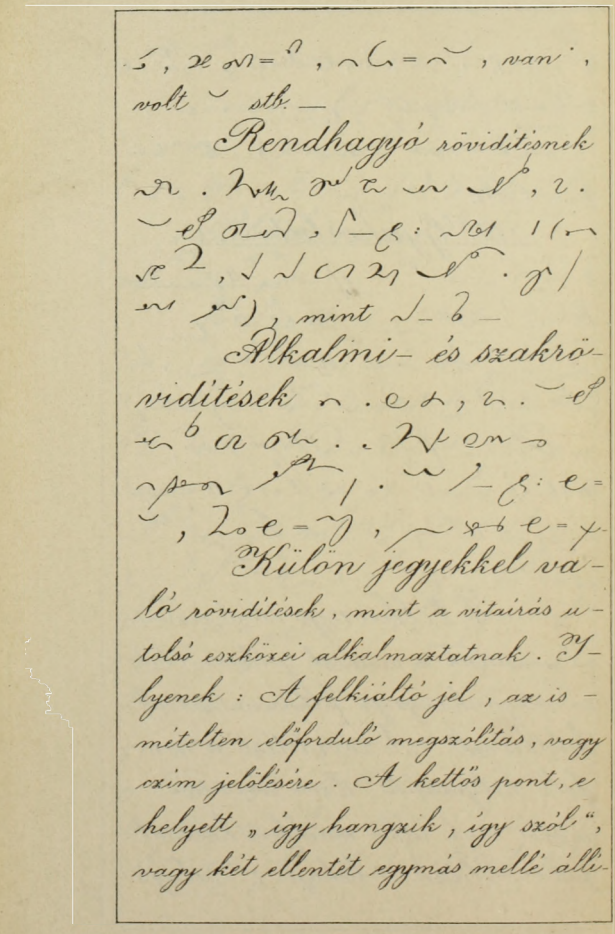

tása közt „ellenben", pl: [illegible] : [illegible] („semmi" a soron, ellenben „somma" a sor fölött.). Az egyenlőség jelét több megelőző szó ismétlése helyett használjuk. Az ellentét jegye (>) az ellentétet kifejező szó helyett használható.

13. Gyakorlat. [illegible]

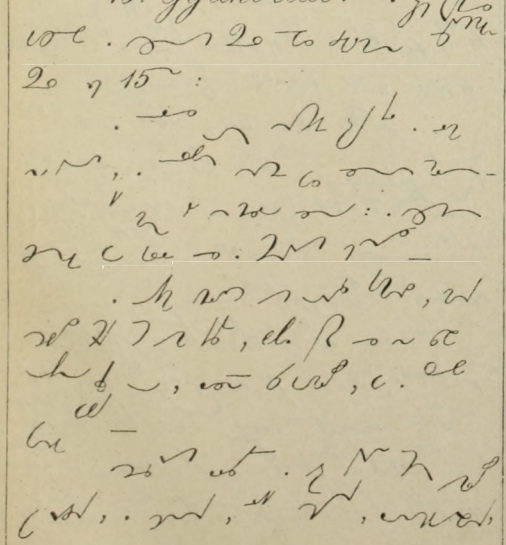

XIII

Logikai rövidítések.

Máskint egyes szavak teljes kihagyjásai, de minden esetben a beszédben, vagy az egyes mondatban megnyilvánuló logikai összefüggés alapján. Pl. 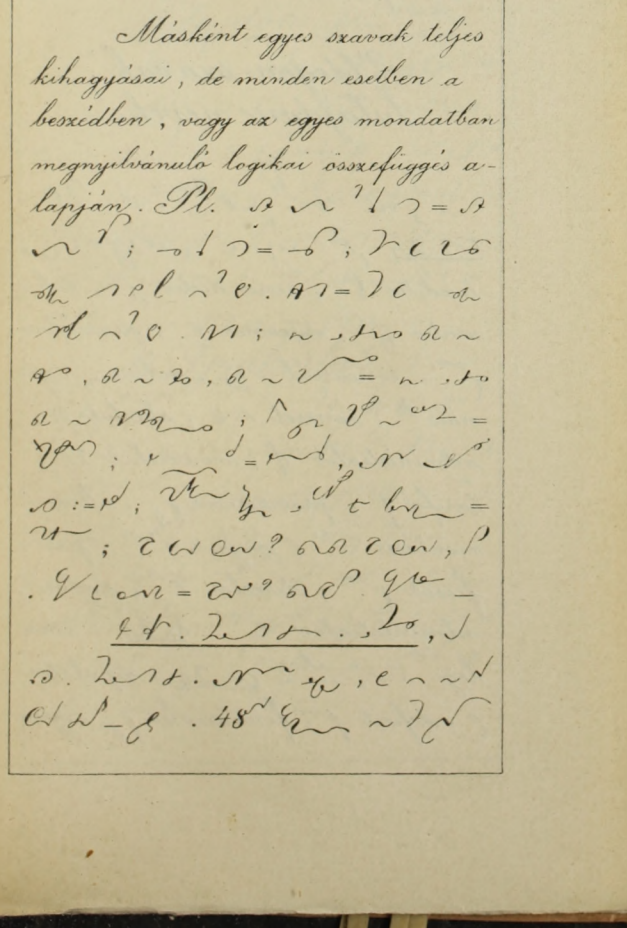

[illegible]

Idegen szavak, tulajdon nevek.

[illegible]

traditio [illegible], iuris dictio [illegible], subventio [illegible], discussio [illegible], praecedens [illegible], concurrál [illegible], cultus [illegible], genius [illegible], concret [illegible], absolut [illegible], administrativ [illegible], monarchia [illegible], tarifa [illegible], provisorium [illegible], ultramontán [illegible], [illegible], professor [illegible], director [illegible], doctor [illegible], administrator [illegible] — [illegible]: analog [illegible], [illegible] — [illegible]: deputatio [illegible], deficit [illegible], financialis [illegible], gym-

nasium [illegible], humanitás [illegible], conferentia [illegible], consequens [illegible], constatál [illegible], absurdum [illegible], [illegible] —

Tulajdon [illegible]

[illegible] : [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible]", [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible], Frankfurt [illegible]; [illegible] = [illegible] — [illegible] = [illegible]; [illegible] = [illegible], [illegible] = [illegible] —

14. Gyakorlat. [illegible]

[illegible] —

[illegible] —

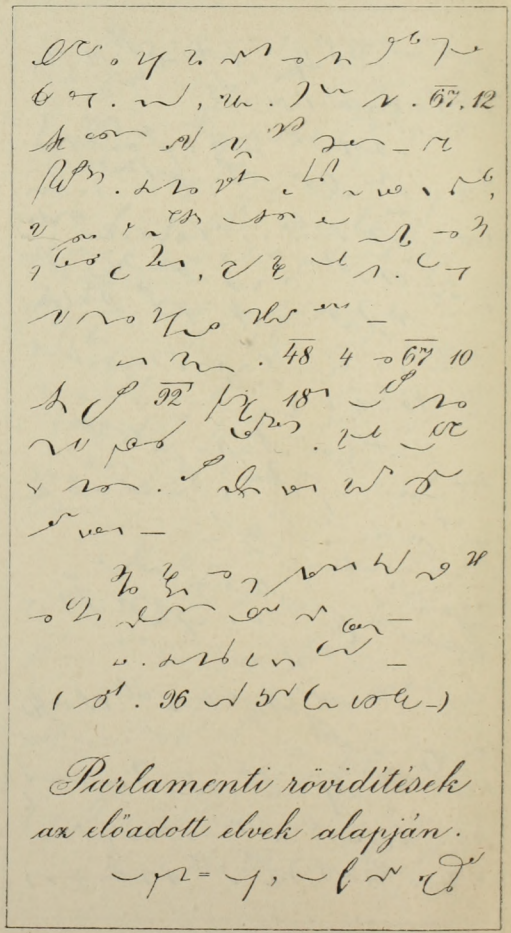

Parlamenti rövidítések
az előadott elvek alapján.

minister, ministerium

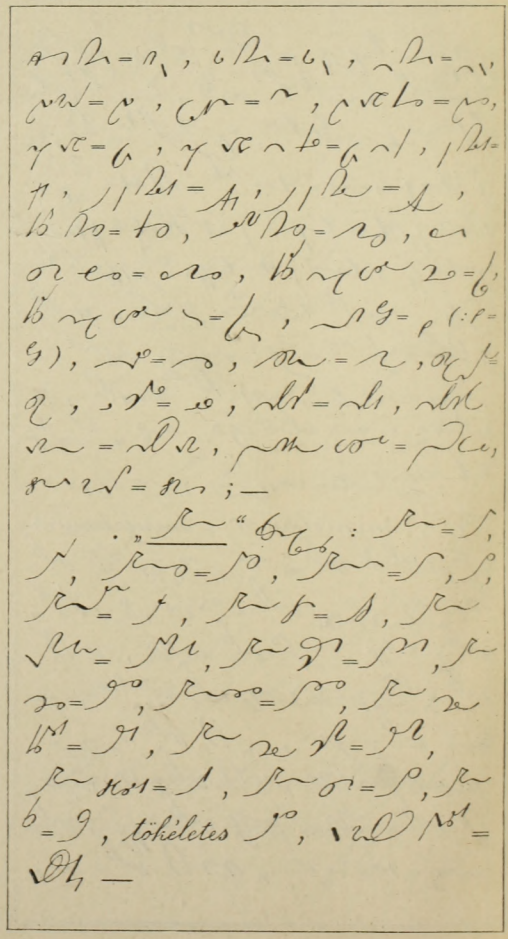

Különböző tárgyú vitairási gyakorlatok.

a.) Közjegyzői okirat.

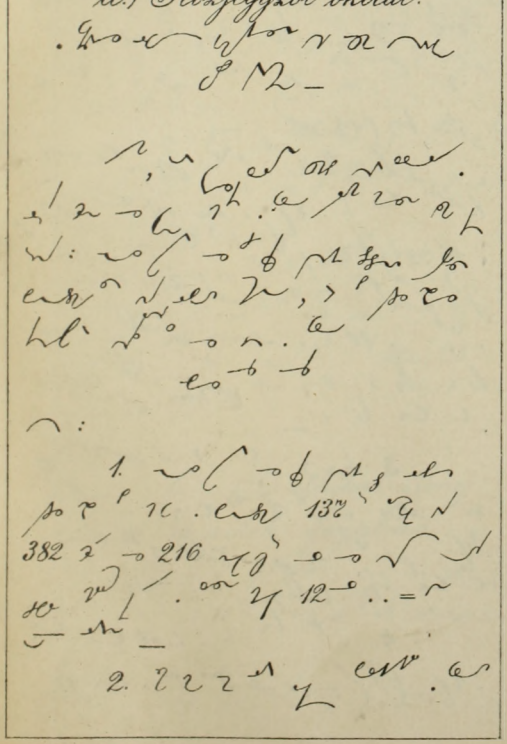

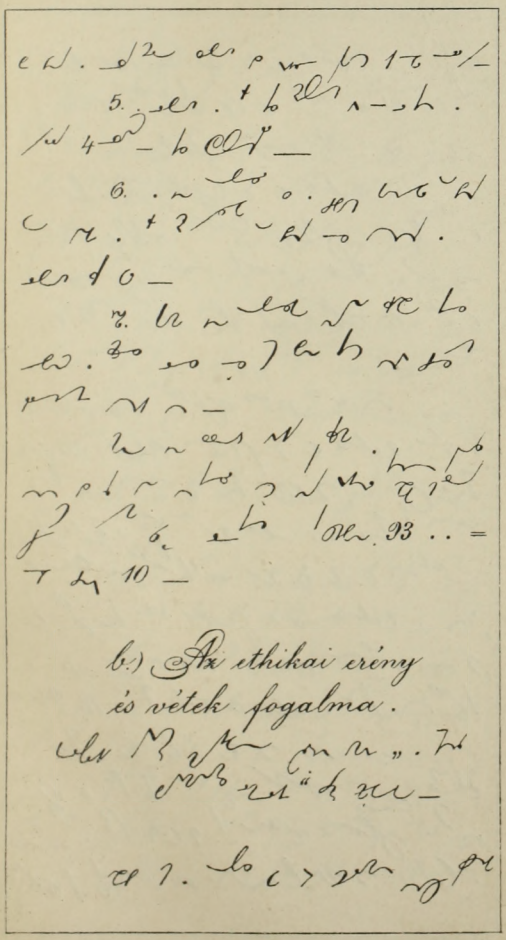

Részlet gr. Apponyi Albert beszédéből,

1900 szept. 23.

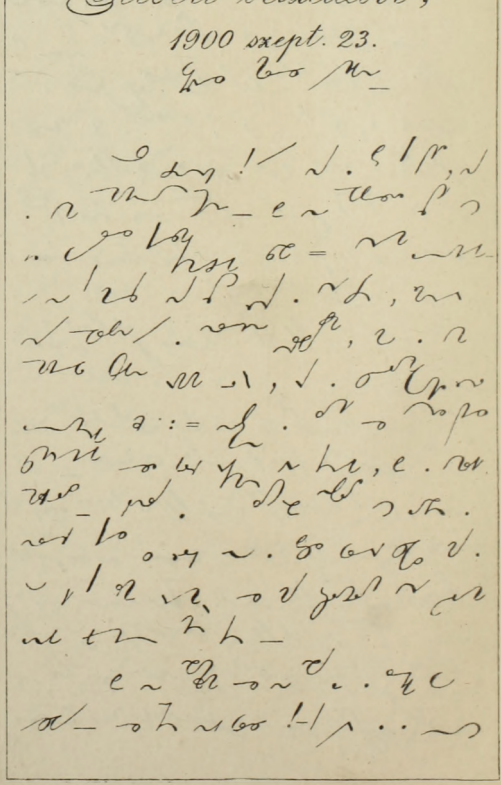

[illegible]

[illegible]

Vége

[illegible] „[illegible]", [illegible] 2 [illegible] 80 [illegible], [illegible] „[illegible]", [illegible] 1 [illegible] 20 [illegible] [illegible]: Várnay L. [illegible] Szegeden. [illegible] „Vitairás" [illegible] 1 [illegible] „[illegible]" [illegible] „[illegible]" [illegible]

A gyakorlatok szövege.

(7. oldal) 1-ső Gyakorlat. Én jól látok mindent, de szeretek is jól látni mindent. Rég kivántam már e szép vidéken járni. Születésnapodon meg foglak lepni. Ennek már így kellett megtörténni. Andor a legerősebb és legtevékenyebb ifjú. Kitartása csodálatra méltó. Ügyed már el van intézve. A tananyag még nincs bevégezve. Az ellenfél le van győzve. A miről most itt szó van, ők azt nem most állítják először, hanem már régen is azt állították. Kívánságaink nem oly túlságosak, hogy azok teljesíthetők ne volnának. Midőn lefelé ment a hajó, legfőbb vágyam volt, hogy én és barátom téged megláthassunk. Mi szükségesnek tartjuk végre valahára neked azt tanácsolni, hogy csak haladj bátran előre. Ti sokkal távolabb álltok egymástól, semhogy egymást megérteni tudnátok. Ezzel még nincsen minden elmondva.

(10. oldal) 2-ik Gyakorlat. Azt tartom, hogy tekintettel arra, miszerint mindenkinek érdekében áll előre haladni, tartózkodás nélkül hozzá foghatunk az önképzéshez. Miféle okok miatt voltál két esztendő óta távol? Légy akkor is igazságos, hogy ha nem megy minden óhajtásod szerint. E nagy hőség a hatóság intézkedését vonta maga után. Tekintettel arra, hogy e czélra már mások is adakoztak, nem látom be azt, hogy minden igaz ok nélkül ki vond magad. Igaz ugyan, hogy nekünk pár óra mulva minden áron el kell utaznunk, e pár óra alatt mégis elvégezhetünk egyetmást. Attól tartok, hogy itt is, ott is kimaradt valami, anélkül azonban, hogy ennek következtében, bármivel is vádolhatnál. A mi azt illeti, hogy mi történjék e tekintetben, csak azt mondom, hogy az ily dolgot elhamarkodni nem szabad. A minap ez ügyben mondott véleményednek a leghatározottabban ellentmondok.

(12. oldal). 3-ik Gyakorlat. Az országházban ép úgy, mint a főrendiházban a beszédek hű leírása végett mindig szükség van a gyorsírókra. A gyorsíróegyesületben az összetartás mindenek felett szükséges. Szive mindig haza húza. Ezen tanóra anyaga azt tartalmazza, a mi a szó összehúzásokra nézve feltétlenül megkivántatik. Mindenkinek szivén

fekszik, hogy szellemi és anyagi tekintetben segélyére legyen másoknak is. Figyelembe vettem ugyan jó akaratodat, de mégsem látom be azt, hogy rendkivüli intézkedések volnának szükségesek. A jegyzőkönyvben csak azt jegyzé meg, hogy miudig rendkivül szerette a rendet. Deczember hónap a legsötétebb időszak. Mindent a maga idejébeu kell tenni! Az idén nagyon gyakran kimegyünk a ligetbe. Ezen gyakornok még csak ideiglenesen van kinevezve. Sopron már Magyarország határán fekszik. Ki magyarázza meg nekünk az intézetbe való belépés feltételeit? Szivesen várakozom reád, ha megmagyarázod szavaidat. Az embereket nem csupán az idő és tér választja el egymástól hanem a szokás is. Tekintetbe véve, hogy hosszabb ideig nem írhatok levelet, ennek következtében én sem várom azt tőled. Akár az ország határán várakozol rövid ideig, akár közelembe várakozol hosszabbideig, mégiscsak várakozol.

(14. oldal) 4-ik Gyakorlat. Ezen dolgok még az ujdonság ingerével hatnak reánk. Leggyakrabban a hajlamban rejlik az elhatározás oka. Mi a hibákat ki fogjuk küszöbölni. Felét se fogják elfelejteni annak, a mit az idén jól megtanúltak. Ön gyakran rajzolva irja levelét. Bizom abban, hogy e fejezetet még ma befejezem; a nehézség csnpán abban áll, hogy gyakorolni kell magunkat. Beállt a rendkivüli helyzet. E poroszországi gyermek afrikai gyarmatokra utazott, hol elégséges alkalma leend testi erejének kifejtésére. Mindinkább nagyobb várakozással nézünk a végkifejlődés elé. A baráti viszonyt könnyen megronthatja az önérdek. Elhervad a rózsa, melynek töve nincsen. Adja Isten, hogy teljes mértékben meg legyünk védve minden igaztalan rágalmak és istentelen ráfogásoktól.

(16. old.) 5-ik Gyakorlat. Ha kevés a jövedelem, elégtelen is. A sors kiengesztel és türelemre oktat, ne légy vele elégedetlen. Elégületlensége következtében mindig csalatkozva érezte magát. Az igazgató úr minden tettében következetes lévén, rég óta ismeretes részrehajlatlanságáról és tapintatos eljárásáról. A fösvény nyereségével tova ment. Szerény jövedelme mellett sem volt segedelemre szüksége. Fájdalom, ő szorosan ragaszkodik osztalékához, melyről nem bír lemondani. Kineveztetésed mielőbb be fog következni.

(16. oldal.) 6-ik Gyakorlat. A veszély perczében minden a bátorságtól függ. Csak az vigasztal, hogy e mozgalom nagyobb horderővel nem bírt. Mindig magasra törekedett, mind a mellett is, szerénysége és türelme határt nem ismert. Mindig hangsúlyoztam, hogy ha a viszonyok nem lesznek nagyon elmérgesedve, jóra fordulhat még sorsunk. Tényleg a kényszer visz bennünket arra, hogy veled újra hajlandók vagyunk érintkezésbe lépni. Mindig végtelenül helytelenül cselekszik, a ki igaztalan dologra törekszik. Rád bízom a cselekvés teljes szabadságát, csupán tájékozásul mondom: vigyázatosság és óvatosság lebegjen előtted. A kit minduntalan a kétség kínoz, az őszintén senkivel se szövetkezhetik. Felette nehéz feladat előtt állok. Kétséget sem szenved, hogy a gyanú leginkább czélzatos ráfogásokból fejlődik. Vonatkozással az ügyvéd úr levelére e nagyon fontos kérdésben a következőleg nyilatkozhatom.. stb.

(19. oldal.) 7-ik Gyakorlat. Isten áldd meg a magyart! A közgyülés gyűjtést rendezett a magyar gyorsírási alapítvány érdekében. Ismereteinek annyira terjednek, a mennyire magunkat kimüveltük. E férfiú szabadelvűségét elfeledte bebizonyítani. Tevékenysége következtében a közélet mezején jelentékeny szerepet fog játszani. Dühös indulat ragadta el a becsületében megsértett férfiút. Az elvet nem szabad feláldozni a külsőségekért. Miután reményében megcsalatkozék, hozzánk csatlakozék. Meg kell vallani, hogy a tudomány kétségkivül tartalmaz, és örökre tartalmazni fog titkos részleteket. Ez nagyon lényeges lépés volt. E vallomás minden bizonnyal bővebb magyarázatot igényel, annyival is inkább, mert álláspontját illetőleg a legkevésbé sem vagyunk kellőkép tájékozva. Tarthatatlan állapot ha valaki semmire se emlékszik. Vigyázatlanságod mennyi bajt és fájdalmat okozott mindnyájunknak. Mulhatlanúl szükséges, hogy állandó légy, és szilárdan megálj az élet hullámai közt. Még a méreg sem árt annak, aki — be nem veszi.

(21. oldal.) 8-ik Gyakorlat. Mindenkinek egyenlő mértékkel kell igazságot mérni. Van szerencsém jelenteni, hogy a bizottsági tagok együtt vannak, és hogy a közgyülés már megnyilt. Ez ugyan nem fényes cselekedet, de praktikus. Az elmondottak után, röviden kifejezést adhatok a

tisztelt közgyülés általános véleményének azzal, hogy kimondjuk, nyiltan és őszintén, hogy a rendszerünk egységének felforgatását czélzó mindennemű törekvést mindnyájan a legnagyobb bűnnek tartjuk. Ha észrevételed helyes elveken alapszik, a nehézségeket minden bizonnyal és minden körülmények közt le fogod küzdhetni. Az elhagyott ösvényen leltem ez ásványt, a vasuti társulat területén. Fájdalmában nem tudott magán uralkodni, és igy nyilvános törekvései hatás nélkül maradtak. Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza áldani fog! E kegyes alapítvány letétele alkalmából a közgyülés jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét.

(22. oldal.) 9-ik Gyakorlat. Hiába minden a hiba már megtörtént, de hiszen nem olyan túlságos nagy baj, ha a gyakorlatban egy előforduló példa, a következő rövidtiések közt leli magyarázatát. Mindannyian hivei vagyunk a Gabelsberger-rendszernek. Mi mindnyájan azt hittük, hogy e hirdetmény szép eredményeket fog felmutatni. Annyiban, a mennyiben mégis kénytelen vagyok igénybe venni jótékonyságodat, annyival is inkább, mert remélem, hogy ennek igénybevételével lényeges javulás fog beállni helyzetünkben. Megnyilt előtted a pálya, az élet hullámai közt lelkesitsen az elvek szilárdsága és függetlensége, ezek legyenek azon biztos támpontok, melyekre támaszkodni minden körülmények közt lehet. A harcz hevében gyakran feltámad az ősi bátorság. Ha életperczeinkint tétlenül el nem vesztegetjük, idők multával szellemi és anyagi képességeink bámulatos összhangzatot fognak eredményezni. Husvétkor van a feltámadás ünnepe. A ki hitetlen mint Tamás, ne hivatkozzék hitére!

(27. oldal.) 10-ik Gyakorlat. A legmélyebb hála érzelmeivel fogadom Felségednek annyira szives üdvözletét. Hála Felséged meghivásának, meglátogathattam e gyönyörű várost, amely oly nagyszerűen fogadott, hogy lelkem mélyéig meg voltam indulva. Rokonszenves érdeklődéssel kisérjük mi otthon a lovagias magyar nemzet történelmét, melynek hazaszeretete közmondásossá vált-, a mely küzdelemmelteljes multjában a kereszt védelmére életét és vagyonát feláldozni sohasem habozott. Oly nevekre, mint Zrinyi és Szigetvár még ma is hangosan feldobban, minden német ifju szive. Rokonszenves

bámulattal kisértük az ezeréves születésnapot, melyet a hűséges magyar nemzet szeretett királya köré csoportosulva, meglepő pompával ünnepelt. Művészi érzékéről, emlékművei tanúskodnak, mig a Vaskapu békóinak szétrepesztése a kereskedelemnek és forgalomnak nyitott meg új utakat és Magyarországot mint egyenjogút illesztette be a nagy kulturnépek sorába. De a mi magyarországi tartózkodásom alatt, különösen pedig budapesti fogadtatásom alkalmával a legmélyebb benyomást tette rám, ez az a lelkes odaadás, a melylyel a magyar Felséged magasztos személyén csügg. De nemcsak itt, hanem Európa-szerte s különösen saját népem körében ugyanazon lelkesedés hevül Felségedért, melyből, magam is bátor vagyok részemet kivenni, midőn fiú módjára, feltekintek Felségedre, mint atyai barátomra. Népeink üdvére kötött szövetségünk, hála Felséged bölcseségének, szilárdan és felbonthatatlanul áll fenn; Európának már régóta megőrizte békéjét és meg fogja őrizni továbbra is. A lelkes odaadás Felséged iránt, erről bizonyos vagyok, még ma is úgy lángol Árpád fiainak szivében, mint akkor midőn Felséged dicső őse felé azt kiáltották: „Moriamur pro rege nostro!“ Ezen érzelmeket kifejezésre juttatván, mindazt amit csak Felségedért érezhetünk, gondolhatunk és könyörögnetünk, ama felkiáltásba foglaljuk össze, amely minden magyar ajkáról utolso lehelletéig hangzik: „Éljen a király!“ (Vilmos német császár felköszöntője).

(31. oldal.) 11-ik Gyakorlat. Mindig jó uton halad, ki az erény utján halad. Az igazságból meritjük a bátorságot. A zenekar, a karmesterre várakozik, A hazaáruló földönfutóvá lett. A cselszövő erőnek erejével félreértést akart köztünk létrehozni. Az ellenfelek közt mitsem használt az eszme-csere. Égető szükség volna e tárgyban férfiasan felszólalni, a téves nézetekkel szemben állást foglalni és a következményekért a felelősséget elvállalni, mert ilyen eljárás csak kellemes kötelezettség lehet annak, kit tetteiben az ügyszeretet lelkesít, habár a közönség elismerésére nem is számit. Annak idején minden oldalról rokonszenvvel fogadták azon legfelsőbb intézkedést, hogy hazai iskolákban mindenféle tankönyvből magyar nyelven kell előadást tartani. Nyakra-főre hozzá fogott a munkához. A

helyes eredmény a következményekből folyik. Az akarat szilárdsága előtt mindenki meghajlik. Ez az ok, még nem elég indok. Azt hiszem, hogy eddigi intézkedéseim teljesen elégségesek voltak arra nézve, hogy . . . Pálya futása csakhamar véget ért. Szakadatlan munkálkodása a közjóra szolgál. Itt jártam, de senkit itthon nem találtam. Teljes hűséggel szolgálta a hazát. Az egész nyáron, a szabad ég alatt háltam. Előbb-utóbb eltalál — a kérlelhetlen halál. A vakmerőség, még nem önállóság. A szükség és szükkeblüség nem mindig járnak karöltve és vállvetve. Életével játszik a vakmerő. Észrevételed következtében utasítottam az ügynököt, hogy kárpótoljon a szenvedett veszteségekért. A versenytéren korlátok vannak felállítva. Hogy ezeket mondom, bizonyára fontos adataim vannak, és hogy ezeket mondhassam, bizonnyal fontos adataimnak kell lenni. Elmélet, gyakorlat nélkül, szellem anyag nélkül. Ezen külföldi ifjú Budapesten ép úgy megbámulá a természet szépségeit, mint a művészet alkotásait. Az országos magyar gyorsiró egyesület és lapjainak kiadóhivatala ez idő szerint Budapest, VIII. kerület Józsefkörút 69 szám IV. emelet 53. ajtó alatt van. A történtek felett igyekeztem megütközésemnek kifejezést adni.

(35. oldal,) 12-ik Gyakorlat. A béke meg van kötve Ki fogja e férfiút nekünk bemutatni? A veszély tartama nem fog hosszúra nyúlni. Minden tervem szilárd alapokon nyugszik. Szükségesetén, neked segélyt fogunk nyujtani, e tekintetben egészen légy nyugodt. A réten már az első virágok mutatkoznak. Nem viselhetjük el e csapást. A nagy világon e kivül nincsen számodra hely! A bevitel és kivitel közti viszonyok közt igen lényeges a különbség. Meg vagyok győződve, hogy nem az én tetteim okát akarod kutatni.

(37. oldal.) 13-ik Gyakorlat. A herczegprimás beszéde, a kereszténység 900 éves jubileumán, Esztergomban, 1900 év augusztus hó 15-én:

„ A hálás utókor kegyelete ünnepet szentel az elmult nagy idők, a századokra kiható üdvös események emlékének.

Nemzeti multunk ily kimagasló eseményei: a kereszténységnek hazánkban való behozatala és a magyar királyság megalakitása.

A történelem igazolja, hogy még óriási birodalmak is, melyeket hódítás gyűrt egy államtestbe, de csak a fegyver és nem egyszersmind erkölcsi erő tartott össze, lassankint szétbomlottak, vagy a szomszéd népekbe olvadtak.

Hősi bártorság lelkesíté az Európa térein egykor hullámzott néprajokat, a hunokat, keleti góthokat, longobardokat, kik nagy birodalmakat alapítottak.

És e birodalmak hova lettek?

Holt betük hirdetik, hogy léteztek, de rövid idő mulva megszüntek.

Őseink is vitézséggel szerezték meg e hazát, de biztosíthatták-e függetlenségét, fenmaradását, pusztán bárdjaikkal az őket minden oldalról körülvevő ellenséges szomszédokkal szemben?

Alig százéves állami létünk a testi erőnél szilárdabb alapot kivánt: szellemi műveltséget. Ezt szerezte meg István nemzetünknek a kereszténységgel, a melyben nemzetünk ujjászületett.

Kegyelettel, áldólag emlékszem meg kettős nagy jelentőségű ünnepünkön küldetéséről a szent életű Asztriknak, kinek kettős minőségében: ugyis mint az akkor hittérítő pannonhalmi szent Benedekrend első főnökének, ugyis mint Esztergom főegyházmegye első érsekének méltatlan utódja vagyok.

Ezen nagy nevű elődöm István fejedelem megbizásából azon kéréssel járult az egyház feje elé, hogy fogadja be a magyar nemzetet az egyház kebelébe és küldjön neki koronát: tehát a szent keresztet és a királyi trónt egyszerre akarta felállítani a hazában.

Asztriknak mindkét kérelme teljesíttetvén, oly előnyös eredménynyel tért vissza, a melyhez hasonlót nem találunk a keresztény hitre tért nemzetek multjában.

Abban az időben azon elv uralkodott, hogy a keresztény világban csak két párt, illetve hatalom létezik; az egyik az egyházi: a római pápa, a másik a világi: a római császár. Ezen elv szerint a keresztény hitre tért népek vallásilag a római pápának lettek hivei, államilag, politikailag a római császárnak lettek hűbéresei.

Nem ugy nálunk. Vallásilag hivei, hű fiai lettünk, voltunk, vagyunk egyházunknak s annak tanításától egy vonalnyira sem térhetünk el, de államilag,

politikailag, országunk kül- és belügyeiben, javainak és jogainak élvezetében függetlenek maradtunk, vazallusai soha semmiféle hatalomnak nem voltunk.

900 év előtt István a pápától küldött koronával itt Esztergomban a mai napon, augusztus 15-én megkoronáztatott.

Rendkivüli állambölcseséggel a keresztény vallás tanát s a magyar nemzet ősi alkotmányát oly összhangba hozta, hogy vallás és nemzet, mint lélek és test olvadt egybe. Ezóta intézményeinket a vallás éltető szelleme hatotta át. Háromszínű zászlónk is állítólag akkor keletkezett, midőn a pápa a bibornokok gyülekezetében Nagy Lajos királyunkat az egyház zászlótartójává nevezte ki, és a vallásos király a keresztény hit három főerényének: a hitnek fehér, a reménynek zöld s a szeretetnek piros szineit választotta lobogóul és e zászló alatt hitért és hazáért vívta ki győzelmeit; e zászló alatt küzdött és győzött történetünk nagy alakja, Hunyady János, ki kora meggyőződését tolmácsolta e szavakkal: „Ez a haza, ha a hithez nem ragaszkodott volna, soha fenn nem tarthatta volna magát."

Bár a viszonyok megváltoztak, a vallás bennünket elkülönít: a szent korona mindnyájunkat egyesít.

A szent koronával, mely nálunk nem jelent korlátlan hatalmat, egygyé olvadt a haza fogalma, a koronának tagja minden polgár, bármilyen legyen felekezete, bármilyen legyen a nyelve, csak legyen magyar a szíve.

Négy év előtt az ezredéves ünnepség alkalmával én vettem ki tartójából a koronát.

Első érintettem ajkaimmal a nemzet e klenodiumát s láttam drága kövekkel ékített egyes részeit és azt gondoltam: e drága kövek jelképezik a korona részeinek, tagjainak hazafias erényeit; láttam az arany abroncsot, mely a korona egyes részeit összeköti és azt hittem, ez symboluma a szeretet arany abroncsának, a mely a korona tagjait egymással összefűzi.

Igy van-e? E nagy ünnepen nem kutatom, de hogy igy kellene lennie, azt állitom és hogy igy legyen, ezt szívből óhajtom. (Élénk tetszés).

A szent korona nagylelkű adományozójának méltó utódjára, XIII. Leo pápánkra és a korona mai hordozójára, áldott jó királyunkra mondok áldomást. Soká boldogul éljenek! (Lelkes éljenzés.)

(43. oldal.) 14-ik Gyakorlat. Tisztelt urak! Főrendek és Képviselők! Kedvelt hiveink! A magyar nemzet történetében nevezetes időpontot jelző országgyülés ér véget, amelynek tartama alatt kedvelt Magyarországunk állami fennállásának ezredévi fordulóját ünnepelte. Még élénk emlékezetünkben vannak s mindig feledhetlenek lesznek előttünk a jelen évben lefolyt lélekemelő ünnepélyek. Midőn ujból hálát adunk az isteni gondviselésnek, mely megélnünk engedte, hogy kedvelt Magyarországunk ezer évi fennállásának ünnepét, a béke áldásait élvezve, megülhettük, fogadják Önök is még egyszer az irányukban tanusitott hű ragaszkozásukért és szeretetökért forró köszönetünket. — A honalapitás emlékére Önök számos közhasznú és közmivelődési alkotást létesítettek, és emlékműveket állitottak, különösen meg kell azonban emlékeznünk egy nagy horderejű, nemzetközi jelentőségű békeműről, mely bevégzésének időpontjánál fogva, szintén kapcsolatban áll a honalapitás ünneplésével. — Csak nehány napja, hogy visszatértünk az aldunai Vaskapu-csatorna megnyitásának ünnepélyéről, mely szabályozási munkát a berlini szerződésben monarchiánknak adott megbizatás alapján Magyarország teljesitette. A román király és szerb király Ő Felségének, valamint a berlini szerződést aláirt hatalmak képviselői, úgy szintén a birodalmi tanácsban képviselt királyságaink és országaink kormánya és törvényhozó testületének küldöttei tanúi voltak azon fényes sikernek, melyet e szabályozási mű létesitésénél az emberi elme és tettető a természet által állitott hajózási akadályok legyőzésében aratott és mely mindenha hirdetője lesz a magyar szakférfiak dicsőségének. — Ez alkalmat örömmel felhasználtuk arra, hogy Ő Felségét, a román királyt saját fővárosában meglátogassuk s ezzel is megerősitsük a köztünk már régóta fennállott szivélyes, baráti jó visszonyt. Hálás érzelmekkel emlékezünk meg azon szivélyes és fényes fogadtatásról, melyben ez utunkon Romániában, ugy Ő Felsége a román király és fenséges családja, mint Románia összes lakossága által részesittettünk. — Általában örömmel tudhatjuk Önökkel, hogy valamennyi hatalmassággal a legjobb barátságos viszonyban állunk, a mi azon biztos reményre jogosit, hogy a béke ezentul se fog megzavartatni. —

Midőn a jelen országgyülést 1892. év elején megnyitottuk, a közigazgatás ujjászervezését jelöltük ki egyik legfontosabb feladatnak, az időközben kifejlődött viszonyok azonban kormányunk és az országgyülés tevékenységét más irányba terelték. — A jelen országgyülés idejének legnagyobb részét a felmerült egyházpolitikai kérdések rendezése vette igénybe. E téren nagyfontosságú törvények alkottattak a házasságjogról, a gyermekek vallásáról, az állami anyakönyvekről, az izraelita vallás, és a vallás szabad gyakorlatáról. De ha a közigazgatás ujjászervezésének nagy munkája nem is volt foganatba vehető, a közigazgatás javitása érdekében mégis egy nevezetes lépés történt. Megalkottatott a közigazgatási bíróságról szóló fontos törvény, s kormányunknak gondja lesz rá, hogy az a kitűzött időben, a jövő év elején valósággal életbe lépjen. — Nevezetes lépések történtek az igazságszolgáltatás fokozatos javitása érdekében is, a sommás eljárásról, a fizetési meghagyásokról, az örökösödési eljárás s a bűnvádi perrendtartásról szóló törvények meghozatala által. — A közoktatás terén, a közművelődési különféle intézmények fejlesztésén s a népiskolák fokozatos szaporitásán kivül, főleg a néptanitók anyagi helyzetének javitására volt a törvényhozás gondja irányozva. — Számos üdvös intézkedés történt a közgazdasági és közlekedési, valamint a földmivelési érdekek ápolása és fejlesztésen czéljából. — Egy nagy fontosságú feladat várt volna még Önökre; tárgyalni azon egyezményeket, melyek az uralkodásunk alatt álló többi királyságok és országokkal fennálló vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbitása s egyéb gazdasági kérdések rendezése végett létesitendők s megállapitani ama királyságok és országnk törvényhozásaival egyetértőleg további tiz évre az arányt, amelyben a magyar korona országai az 1867 évi 12 törvéuyczikkben közösöknek elismert állami ügyek terheihez hozzájárulnak. Azonban figyelembe vettük, hogy jelen országgyülés megbizatásának lejártáig nem rendelkezik már annyi idővel, a mennyi szükséges volna ily nagy horderejű előterjesztéseknek kellő nyugalommal és higgadt megfontolással való tárgyalására, kivált midőn előbb még a jövő évi állami költségvetés megállapitásáról is gondoskodnia kell. — Ezért kormányunknak az

1848. évi 4. és 1867. évi 10. törvényczikkre alapitott előterjesztésére az 1892. évi február hónap 18-ára összehivott országgyülés korábbi feloszlatását határoztuk el, hogy a mielőbb összehivandó uj országgyülésnek az emlitett nagyfontosságú ügyek rendezésére mentül hosszabb idő álljon rendelkezésére. — Hazafias működésükért és buzgó fáradozásaikért köszönetünket kifejezve, fogadják és vigyék küldőiknek őszinte királyi üdvözletünket. Ezzel a jelen országgyülést berekesztettnek nyilvánitjuk. (Részlet az 1896 október 5-iki trónbeszédből.)

Különböző tárgyú vitairási gyakorlatok.

a) *Közjegyzői okirat.*

A vitairás elveinek bemutatására jogi eszmekörből vett tárgyon.

(Vitairási szövege a 49. oldalon.)

Előttem, dr. Prés Zoltán szegedi kir. közjegyző előtt az alulirt helyen és napon megjelentek a következő általam személyesen ismert felek, u. m. Erős Péter és neje szül. Fekete Zsuzsanna földtulajdonosok, dorozsmai lakosok, mint eladók egyrészről, másrészről pedig Fejes András takácsmester kisteleki lakos. És ezek a következő

adás-vevési szerződést

kötötték:

1. Erős Péter és született Fekete Zsuzsánna eladják, Fejes András pedig megveszi a dorozsmai 137. számú telekkönyvbe irt 392 helyrajzi és 216 nép sor számú ház és kertnek őket tulajdonilag megillető fele részét a közösen megállapitott 1200 azaz Ezerkétszáz frt. osztr. ért. vételáron.

2. A mi most eme vételár lefizetésének módozatait illeti, a következők állapitatnak meg szerződésileg:

a) A vevő átvállalja a közvetlen személyes fizetési kötelezettséget azon 400 azaz Négyszász forintra nézve, a mely a szerződés tárgyát képező ingatlanra a szegedi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság 672 90. számu végzésével a magyar jelzálog-hitel-bank javára be van kebelezve. Kötelezi pedig magát a vevő ezen kérdéses átvállalt összeg

után a kamatokat már f. év február hó (1) elsejétől fizetni.

b) Ami most a vételárból még fennmarandó hátralékot 800 forintot illeti, a vevő ezt a mai nap az eljáró kir. közjegyző kezéhez, a 16 93. jegyzék szám alatt felvett letéti jegyzőkönyv szerint, azon, az eladók által is jóváhagyott utasítással tette le, hogy abból a házat terhelő követelések letörültetvén, a maradék az eladóknak kiszolgáltassék. Ez azonban csak akkor történhetik meg, ha a ház tulajdonjogának tehermentes bekebelezése a vevő javára biztositva van.

3. Tekintettel arra, hogy a vevő ezáltal vételi kötelezettségeinek mindenkép megfelelt, az eladók ezennel feltétlen megegyezésüket adják arra, hogy a szerződés tárgyát képező fentebb körülirt ház tulajdonjoga minden további meghallgatásuk nélkül, a vevő javára telekkönyvileg bekebeleztessék.

4. Az ingatlan birtoka, úgy a véletlen veszélye a vevőre a mai napon megy át. A ház haszna, illetőleg a bérjövedelmek, de viszont a házat terhelő közadók is, reá február hó elsejével szállanak át.

5. Az eladók az ingatlan teljes tehermentessége iránt, eltekintve az átvállalt 400. forintól teljes szavatosságot vállalnak.

6. Az ezen szerződéssel s a tulajdonjog bekebelezésével járó dijakat a vevő, azonban az ingatlan tehermentesítésével járó dijakat és költségeket az eladók tartoznak viselni.

7. Bármely ezen szerződésből netalán keletkezendő vitás kérdésre nézve a sommás eljárás és egy szabadon választható királyi járásbiróság illetékessé köttetik ki.

Miről ezen közjegyzői okiratot felvettem, a feleknek felolvastam, kik is azt azon kijelentéssel, hogy mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyják, előttem sajátkezüleg aláírták.

Kelt Szegeden 1893. azaz Ezernyolczszázkilenczvenharmadik évi Jan. 10-én.

b) *Az ethikai erény és vétek fogalma.*

Bölcseleti tárgyú mutatvány Pauer Imre „Az ethikai determinizmus elmélete“ czimü müvéből.

(Vitaírási szövege 51. oldalon.)

Mindaddig, mig az erkölcsös, vagy erkölcstelen hajlamok külső tettekben nem nyilvánulnak, a

moralitás, vagy immoralitás elpusztul és kizárólag csak az egyéni charakter dolga, melyet sem ellenőrizni, sem jogi elbirálás alá venni sem az államnak, sem a társadalomnak, sem az egyes embernek nem áll hatalmában.

A moralitás vagy immoralitás szociális faktorokká csak akkor válnak, a mikor külső cselekedetekben nyilvánulnak s bármiféle formát öltenek, és ezáltal a társadalmi állapot kifejlődésébe tényleg befolynak, és az államot vagy társadalmat, vagy mindkettőt kitűzött czéljaik megvalósításában támadják meg, vagy akadályozzák.

Ekkor azonban oly nevezetes szerepet játszanak és ez okból a meglevő moralitás vagy immoralitás formáinak ismertetése oly jelentékeny ethikai probléma lesz, hogy valamely ethikai rendszer értékének és alkalmazható voltának megitélésénél az a kérdés is méltán feltehető: vajjon egyáltalában összeegyeztethetők-e eme rendszer elvei és tantételei azon eredményekkel, amelyekre a moralitás és immoralitás formáiról szóló tan jutott, vagy ha ezek az eredmények némely pontban kiigazitásra szorulnának is, a teljesített korrektura a kérdéses rendszer elveit fogja-e igazolni?

Ez az oka, hogy abból a tervezetből, amely szerint az ethikai determinizmus tudományos jogosultságát kimutatni akarjuk ezt a themát sem lehetett kihagynunk, sőt csakis annak minden oldalról történt megvilágitása után tehetjük le nyugodtan a tollat: hogy a mennyire csekély erőnk s az elénknyujtott feladat szűkebb köre megengedte, minden módot felhasználtunk, hogy a kérdéses elmélet tudományos jogosultságát és az alkalmazható voltát bebizonyitsuk.

Azon elvek és eredmények után, melyeket a cselekedetek forrásáról általában és a moralitás és immoralitás characteristikus vonásairól különösen is megállapitottunk, önként következik, hogy valamint a moralitás alapforrása az önzetlenség, az immoralitásé pedig az önzés, természetesen a maga helyén kifejtett értelemben véve, úgy a morális és immorális jellegű cselekedetek is ehhez képest két, illetőleg egy-egy alapformát ölthetnek. És ezek a meglevő moralitás és immoralitás alapformái: az ethikai erény, és az ethikai vétek.

Minden oly cselekedet, melyben az önzetlen jó akarat nyilvánul, ethikai erény.

És minden oly tett, melyet önző rosszakarat hoz létre, ethikai vétek.

Valamennyi egyéb cselekedet pedig erkölcsileg közönyös.

Erkölcsi jelentőségük szerint tehát összes cselekedeteink következőleg oszolnak meg: közönyös cselekedetekre, melyek semmiféle morális mérlegelés alá nem esnek és erkölcsi mérlegelés alá eső cselekedetekre. Ezek az ethikai erények és vétkek.

Azt hinni, hogy minden cselekedet már eredeti természeténél fogva eo ipso erkölcsileg elbirálandó, mint ezt az indeterminisztikus ethika tanitja, annyira téves, hogy épen megforditva lépten-nyomon magából a moralitás természetéből ellenkező eredményekre kell jutnunk.

c) *Részlet gróf Apponyi Albert Jászberényben 1900. szept. 23-án mondott beszédéből.*

A vitairás alkalmazása általánosságban.

(Gyorsírási szövege az 54. oldalon.)

Először jelenek meg Önök előtt, mint a szabadelvű párt tagja, mint a kormány támogatóinak egyike. De nagy tévedés volna azt hinni, hogy ez a változás pártállásom formájában, egyszersmind változás politikám lényegében. Ez nem jelent mást, mint azt, hogy ugyanazokat a politikai célokat, amelyekért két évtizeden át az ellenzéken küzdöttem, most a kormány támogatásával biztosabban remélem elérni, mert a Széll-kormány programmja azokkal lényegökben megegyezik: megegyezik nem csupán a közjogi és alkotmányos felfogás szigorúságában és a belügyi reformok iránya tekintetében, de a kormányzati szellemre vonatkozólag is. Ilyen körülmények közt a közügy érdeke parancsolta, hogy lemondjak az ellenzéki pártállásról s azzal együtt arról a diszes vezéri szerepről is, melyet a volt nemzeti párt bizalma reám ruházott és melyet utolsó leheletemig politikai pályám legnagyobb büszkeségének fogok tekinteni.

De nem mondhattam és nem mondtam le a közéletben való részvétről. És e tekintetben ne vezesse önöket félre az a körülmény, hogy az utolsó időben nem léptem előtérbe, mikor ezt a közügynek semmiféle érdeke nem parancsolta, sőt mikor fel-

tünőbb szereplésem talán félreértésekre adhatott volna alkalmat. Ne vezesse félre az sem, hogy ezekben a hónapokban leginkább nagy nemzetközi érdekeknek, az emberiség ideális törekvéseinek szolgálatában működtem. Hisz akkor sem feledkeztem meg hazámról, midőn ezen a téren mozogtam Igenis részt vettem a magyar közélet számos kitüntő ségével együtt azokban a nemes és most már egészen gyakorlatias irányba terelt törekvésekben, melyek a nemzetközi viszályok békés elintézésének módját akarják megállapitani és ezzel a művelt nemzetek testvériségét előmozditani. Részt vettem a világ összes népképviseleteiből alakult ugynevezett interparlamentáris békeszövetség munkálataiban, sőt az én kezdeményezésemre indult meg a sajtónak szervezkedése hasonló czélból, melyben a magyar sajtó örök dicsőségére legyen mondva, előljárt és igy a vezérletet magához ragadta. Mindezekben talán nem utolsó szerepet játszottam, teljes hittel az ügy iránt, azzal a meggyőződéssel, hogy ha nem is éri el a mi nemzedékünk az örök béke ideálját, de czélszerü intézmények megalkotásával és a közvélemény megfelelő közreműködésével, mindinkább csökkenthetjük a háboruk számát, és idővel közelebb is juthatunk a katonai terhek apasztásához is. Tettem, mint ember, a ki az összes emberiség közös érdekei iránt melegen érez, és az emberi szenvedések apasztását oly czélnak tekinti, melyért fáradni nem csak kötelesség, de egyszersmind benső lelki szükség; de tettem mint hazafi is, először azért, mert a jobban biztositott béke áldásai nemzetünknek is javára válnak, azután pedig azert, mert nemzetünkre fényt áraszt, nemzetünk iránt rokonszenvet és szeretetet ébreszt a nagy népcsaládban, és igy nemzetünk erkölcsi hatalmát, öregbiti az a kiváló hely, amelyet az egész emberiség nagy érdekeinek és ideáljainak előmozditásában magának kivivott.

De ha éképp igaz lelkesedéssel és szorgos törekvéssel töltöttem be azt a szerepet, melyet a körülmények az általános emberiségi törekvések szolgálatában és ezen a téren nemzetünk képviseletében nekem juttattak, ugy ez nem jelenthet olyasmit, mintha visszavonultam volna a szoros értelemben vett hazai ügyektől, mintha ezek megszüntek volna gondjaim közt az első helyet elfoglalni (stb.)

TARTALOM.

Oldal

Bevezetés 3

A) *A szabad egyszerüsitések tana:*

a) A ragoknak elhagyása 5

b) Szóösszehúzások 8

c) Szó-rövidítés 13

B) *Szabad rövidítések tana:* 23

1) Rövidítések végső szótag által . . 25

2) Rövidítések kezdő szótag által . . 33

3) A belhang által származó rövidítések 35

4) Rendhagyó rövidítések 36

5) Alkalmi és szak rövidítések . . . 36

6) Külön jegyekkel való rövidítések . 36

7) Logikai rövidítések 41

Idegen szavak, tulajdonnevek 42

Parlamenti rövidítések 46

Különböző tárgyú vitairási gyakorlatok:

a) Közjegyzői okirat 49

b) Az ethikai erény és vétek fogalma 51

c) Részlet gr. Apponyi Albert beszédéből 54

A gyakorlatok szövege 57